

Синиша Достих Драган Танчић Петар Танчић

ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ

ТЕОРИЈСКИ И МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП

Синиша Достих Драган Танчић Петар Танчић
ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ
ТЕОРИЈСКИ И МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП

Издавач

Институт за српску културу
Приштина / Лепосавић

За издавача

Главни и одговорни уредник
Проф. др Драган Танчић

Рецензенти

Проф. др Иван Радосављевић, редовни професор
Проф. др Миодраг Гордић, редовни професор
Проф. др Јован Базић, редовни професор
Проф. др Милан Милошевић, редовни професор
Др Срђан Словић, виши научни сарадник

Уредник

Проф. др Драган Танчић, ванредни професор

Лектура

Доц. др Јелена Војиновић – Костић

Прелом и припрема

Миодраг Панић

Штампа

ГИД „Pi-press“, Пирот

Тираж

150

ISBN 978-86-89025-50-7

Лепосавић

2019

Синиша Достих Драган Танчић Петар Танчић

ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ

ТЕОРИЈСКИ И МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП

Институт за српску културу – Приштина
Лепосавић 2019

Монографија је рађена у оквиру пројекта *Материјална и духовна култура Косова и Метохије* (бр. 178028), који је одобрило и финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

САДРЖАЈ

УВОДНИ ДЕО	11
------------------	----

Прва глава

НАУКА И НАУЧНА ИСТРАЖИВАЊА	19
----------------------------------	----

1. Научна сазнања и научне теорије	19
--	----

2. Основне поставке о научним истраживањима	21
---	----

3. Битни чиниоци дефинисања друштвених и политиколошких истраживања	24
--	----

4. Парадигма друштвених и политичких наука	27
--	----

5. Доказивање и оповргавање у научним истраживањима	29
---	----

6. Специфичности односа теорије, методологије и истраживања у друштвеним и политичким наукама	32
--	----

Друга глава

МЕТОДОЛОГИЈА И МЕТОДЕ	35
-----------------------------	----

1. Методологија, наука о методама научног сазнања	35
---	----

2. Научни метод	37
-----------------------	----

3. Технике, поступци и инструменти у методологији	41
---	----

4. Исказ, став, суд и закључак	43
--------------------------------------	----

5. Хипотезе	48
-------------------	----

6. Индиктори	55
--------------------	----

Трећа глава

КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА У ДРУШТВЕНИМ И ПОЛИТИКОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА	61
--	----

1. Избор истраживачког проблема и његова артикулација	61
---	----

1.1. Опажање, уочавање и запажање истраживачког проблема	61
---	----

1.2. Артикулација истраживачког проблема	62
--	----

1.3. Избор, дефинисање и примена критеријума избора проблема	64
---	----

2. Тема истраживања као део концептуализације	65
---	----

3. Пројектни задатак као део концептуализације	67
--	----

4. Идејна скица као део концептуализације	68
---	----

5. Однос концептуализације и пројектовања друштвених и политиколошких истраживања	69
5.1. Однос концептуализације и формулације проблема	70
5.2. Однос концептуализације и предмета истраживања	70
5.3. Однос концептуализације и циљева истраживања	71
5.4. Однос концептуализације и хипотеза	71
5.5. Однос концептуализације и метода истраживања	72
5.6. Однос концептуализације и ефеката истраживања	73
6. Однос концептуализације према предистраживању	74
7. Однос концептуализације према интерпретацији и практиковању резултата истраживања	75
8. Могући модел концептуализације друштвеног и политиколошког истраживања	76

Четврта глава

КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА И ТИПСКИ

ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА	79
1. Концептуализација као процес и систем	79
1.1. Модел типског предмета	79
1.1.1. Услови	80
1.1.2. Субјекти	81
1.1.3. Потребе, мотиви, интереси и циљеви	81
1.1.3.1. Активност субјеката	82
1.1.3.2. Методе и средства	83
1.1.3.3. Ефекти, резултати и последице	84
1.2. Модел процеса истраживања	85
2. Концептуализација као предмет истраживања	87
2.1. Модел истинитог мишљења	87
2.2. Модел типског предмета	88
2.2.1. Услови у којима се изграђује концептуализација	88
2.2.2. Субјекти – учесници научног истраживања и саме концептуализације	89
2.2.3. Мотиви, интереси и циљеви концептуализације	89
2.2.4. Активности субјеката концептуализације	89
2.2.5. Методе и средства концептуализације	90
2.2.6. Ефекти, резултати и последице	90
2.3. Модел процеса истраживања	90
2.3.1. Теме и пројектни задатак	90
2.3.2. Идејна скица	92
2.3.3. Пројектовање	92
2.3.4. Предистраживање	94
2.4. Модел доказивања и оповргавања	95

Пета глава	
РЕКОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА У ДРУШТВЕНИМ И ПОЛИТИКОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА 97	
1. Општи појам реконцептуализације	97
2. Општи теоријски, емпиријски и методолошки основи реконцептуализације	98
3. Класификација реконцептуализације	100
3.1. Тотална	100
3.2. Парцијална	100
3.3. Текућа	100
3.4. Фазна	100
3.5. Коначна	100
4. Процедура реконцептуализације	101
5. Реконцептуализација по оцени података	101
6. Излагање резултата и реконцептуализација	102
7. Реконцептуализација као критика теорије, метатеорије и методологије, метаметодологије или као процес њиховог развоја и стварања	104
Шеста глава	
НАУЧНО ДЕФИНИСАЊЕ ПОЈМА БЕЗБЕДНОСТИ 105	
1. Схватања појма безбедности у научном фонду	105
2. Основни теоријски приступи безбедности	112
3. Неконвенционални и конвенционални субјекти безбедности	125
Седма глава	
ИСТОРИЈСКИ РАЗВОЈ И ДЕФИНИСАЊЕ ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА 133	
1. Историјски развој организованог криминала	133
1.1. Општи осврт на историјски развој организованог криминала	134
1.2. Историјски развој организованог криминала на подручју Републике Србије	142
2. Појмовно одређење организованог криминала у теорији и законодавству	144
2.1. Појмовно одређење организованог криминала у систему научних дисциплина	145
2.1.1. Појмовно одређење у иностраној научној литератури	146
2.1.2. Појмовно одређење у домаћој научној литератури	149
2.2. Појмовно одређење организованог криминала у релевантном законодавству	153

2.2.1. Појмовно одређење у страном законодавству	154
2.2.2. Појмовно одређење у законодавству Републике Србије	161
3. Феноменолошка обележја организованог криминала	165
3.1. Друштвени корени организованог криминала	165
3.2. Карактеристике организованог криминала	170
3.3. Организоване криминалне групе као носиоци организованог криминала	179
3.3.1. Организоване криминалне групе у свету	179
3.3.2. Организоване криминалне групе на западном Балкану с посебним освртом на Републику Србију	184
3.4. Облици испољавања организованог криминала	193
3.4.1. Облици испољавања организованог криминала на националном нивоу	194
3.4.2. Облици испољавања прекограничног организованог криминала	196
3.4.2.1. Ирегуларне миграције	198
3.4.2.1.1. Кријумчарење људи	201
3.4.2.1.2. Трговина људима	208
3.4.2.2. Кријумчарење опојних дрога	221
3.4.2.3. Кријумчарење оружја, муниције и пиротехничких средстава	231
3.4.2.4. Кријумчарење радиоактивног материјала	235
3.4.2.5. Кријумчарење високоакцизних роба	241
3.4.2.6. Кријумчарење украдених моторних возила	246
3.4.2.7. Кријумчарење културних добара	249
3.4.2.8. Кријумчарење ретких биљних и животињских врста	254
3.4.3. Фалсификовање у функцији прекограничног организованог криминала	258
3.4.3.1. Фалсификовање исправа	258
3.4.3.2. Фалсификовање новца и платних картица	262

Осма глава

САВРЕМЕНИ СИСТЕМ СУПРОТСТАВЉАЊА

ОРГАНИЗОВАНОМ КРИМИНАЛУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 271 |

1. Легислативни и институционални елементи савременог система супротстављања организованом криминалу у свету	271
1.1. Међународни правни акти и документа	271
1.2. Мере против организованог криминала	281
1.3. Компаративни приказ искустава појединих држава у супротстављању организованом криминалу	286

1.3.1. Компаративни приказ искустава држава западног Балкана	292
2. Легислативни и институционални елементи савременог система супротстављања организованом криминалу у Републици Србији	298
2.1. Правни основ савременог система супротстављања организованом криминалу у Републици Србији	298
2.1.1. Национално законодавство	299
2.1.2. Стратегијска документа	301
2.1.2.1. Стратегија националне безбедности	301
2.1.2.2. Национална стратегија за борбу против организованог криминала	302
2.1.2.3. Стратегија супростављања ирегуларним миграцијама	304
2.1.2.4. Стратегија борбе против трговине људима	306
2.1.2.5. Национална стратегија за борбу против дрога	307
2.1.2.6. Национална стратегија за борбу против корупције	309
2.1.2.7. Национална стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма	311
2.2. Облици друштвеног реаговања у оквиру савременог система супротстављања организованом криминалу у Републици Србији	313
2.2.1. Превентивне мере	314
2.2.2. Репресивне мере	319
2.2.2.1. Врсте репересивних мера	319
2.2.2.2. Примена посебних репересивних мера (посебне доказне радње)	321
2.2.2.3. Правосудна сарадња у кривичним стварима	324
2.2.2.4. Заплена и конфискација имовине стечене криминалном делатношћу	325
2.2.3. Заштита и реинтеграција жртава појединих облика организованог криминала	330
2.3. Субјекти савременог система супротстављања организованом криминалу у Републици Србији	335
2.3.1. Државни субјекти	335
2.3.1.1. Органи министарства унутрашњих послова	338
2.3.1.1.1. Служба за борбу против организованог криминала	339
2.3.1.1.2. Организациона јединица надлежна за финансијске истраге	341

2.3.1.1.3. Јединица за заштиту сведока	342
2.3.1.2. Органи министарства правде	344
2.3.1.2.1. Тужилаштво за организовани криминал	345
2.3.1.2.2. Судови	347
2.3.1.2.3. Установе за извршење кривичних санкција	349
2.3.1.2.4. Дирекција за управљање одузетом имовином	351
2.3.1.3. Органи министарства финансија	352
2.3.1.3.1. Управа за спречавање прања новца	353
2.3.1.3.2. Пореска полиција	355
2.3.1.4. Безбедносно-информативна агенција	357
2.3.2. Друштвени субјекти	359
2.3.3. Међународни субјекти	362
2.3.3.1. Субјекти међународне сарадње у области правосуђа	363
2.3.3.1.1. Међународна асоцијација органа кривичног гоњења	364
2.3.3.1.2. Европска правосудна мрежа	365
2.3.3.1.3. Европска правда	366
2.3.3.2. Међународне полицијске организације	367
2.3.3.2.1. Интерпол	368
2.3.3.2.2. Еуропол	370
2.3.3.2.3. Центар за провођење закона у југоисточној Европи (SELEC)	372
2.3.3.2.4. Фронтекс	374
ЛИТЕРАТУРА	379
ИНДЕКС ПОЈМОВА	403